

KIS Marcelijan

Nastanek in status sorte

KIS Marcelijan je sorta, ki je bila pridobljena s ciljnim ročnim križanjem v okviru novega programa žlahtnjenja ter znanstveno raziskovalnega dela na KIS. Nastala je s kombinacijo 7 letne lastnosti usmerjene fenotipske selekcije in odbire z uporabo DNA markerjev ter izvira izključno iz slovenske dednine.

Sorta je na slovenski Sortni listi vpisana kot vrtničarska sorta pod registrsko številko PHN064.

Značilnosti sorte

KIS Marcelijan je sorta nizkega fižola za zrnje. Zrnje je svetlo bež barve in blago ledvičaste oblike z izboljšanimi prehranskimi lastnostmi - v primerjavi s primerljivimi genskimi viri/sortami za zrnje vsebuje več beljakovin, maščob ter esencialnih elementov v sledovih, predvsem Co in Cr, katera imata pomembno vlogo pri presnovi maščob in ogljikovih hidratov ter pri tvorbi vitamina B12. Rastline so bujne in ne polegajo, cvetijo in dozoriyo srednje zgodaj. Pridelek je zgleden in izenačen tudi v manj ugodnih vremenskih razmerah (kombinacija biotskega in abiotskega stresa). Ker je sorta zgodnejša, se izogne odpadanju cvetov zaradi visokih poletnih temperatur in morebitnega pomanjkanja vode. Nosi toleranco na glivo, ki povzroča fižolov ožig (*Colletotrichum lindemuthianum*) ter toleranco na virus navadnega mozaika in nekroze fižola (BCMNV).

Sorto na prosto sejemo v sredini maja, na razdalji 10 cm v vrsti in 35 cm med vrstami. Pridelek suhega zrnja lahko pobiramo že v začetku avgusta. Zrnje je primerno tako za pripravo solat kot tudi za enolončnice, saj tudi zaradi svoje maslene teksture daje jedem poseben okus.

Pomen nove sorte za znanost, stroko, družbo

Sorta je nastala tudi na podlagi rezultatov znanstvenih projektov, ki smo jih uspešno vključili v razvoj nove sorte in s tem prispevali k promociji aplikativne znanosti v družbi. Je velik doprinos k tradiciji (tržne in vrtničarske) pridelave fižola v Sloveniji in tudi evropskem prostoru. Ime sorte je povezano z njeno zgodnostjo, saj polno cvetenje nastopi v dneh, ko po koledarju goduje Marcelijan.

Žlahtniteljska ekipa in viri financiranja

Avtorji sorte KIS Marcelijan so: dr. Barbara Pipan, dr. Janja Zajc, dr. Vladimir Meglič, dr. Lovro Sinkovič in dr. Jelka Šuštar-Vozlič z Oddelka za poljedelstvo, vrtnarstvo genetiko in žlahtnjenje ter Oddelka za varstvo rastlin s tehnično podporo Boštjana Ogorevca, Mojce Polak, Danijele Cvijin in Teje Krpan iz Infrastrukturnega centra Jable ter Oddelka za poljedelstvo, vrtnarstvo genetiko in žlahtnjenje.

Sorta je rezultat dolgoletnega znanstveno raziskovalnega dela na KIS ter aktivnosti v sklopu Programa žlahtnjenja fižola znotraj Javne službe v vrtnarstvu, financirane s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.